

בס"ד

גליון

להבות אש

תורות עובדות והנהגות
מרבותה"ק מקרעטשניף זי"ע
ומיבלחט"א כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

**פרשת וישב
תשפ"ה**

בנשיאות כ"ס מיו אדמו"ר שידיט"א

זו"ל ע"י מכון תורת אש
שע"י תלמידי וחסידי קרעטשניף סיגעט
בנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א

י"ל ע"י מכון תורת אש

פרשת וישב
שנת תשפ"ה
גליון רי"ח - שנה ו'

© כל הזכויות שמורות

להשיג הגליון על אימגיל

נא לשלוח בקשה אל

m@torasesh.com

להארות והערות נא לקרוא

347.291.1133

פאקס: 845-407-8916

מי שיש לו איזה חידושי תורה או
כתבים או טעיפס
מב"ק מרן רביה"ק זי"ע שלא יצאו
עדיין לאור נא לפנות להמערבת,
ותשוחח"ל

סדר לימוד 'עמוד היומי'
מקץ

מסכת עירובין	
יום א'	ד:
יום ב'	טו.
יום ג'	טז:
יום ד'	יז.
יום ה'	יז:
שב"ק	חזרה

מערכת קול קרעטשניף סיגעט

מהגעשה ונשמע
בחצרות קדישנו ובצל הקודש:
דברות קודש, מודעות, זמנים, חדשות,
ושמוחות אנ"ש

ארה"ק 799-12-26-077
חוץ לארץ 3063-585-646

השלם, ויהיה בירור השלם ולא יהיה עוד עירוב טוב ברע ורע בטוב, ולא יצטרכו עוד לשום עבודה ועגמ"נ אלא יהיה 'ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים ולא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי' (ישעיהו יא, ט), ועבודה זו היא לכל אדם מישראל כל חד לפום דרגא דיליה, ואם זכה לעשות את העבודה כדי מידתו, זוכה בסוף ימיו להגיע לבחי' זו של ומלאה הארץ דעה וגו', שבייר את כל הרע שבו ונשאר בו רק טוב, ואין לו יותר שום נסיון ועבודה בעוה"ז, והוא בחי' עולמך תראה בחייד, ובחי' זו נרמז ברש"י בסמוך (בפסוק א) 'משל למרגלית שנפלה בין החול, אדם ממשמש בחול וכוברו בכברה עד שמוצא את המרגלית, ומשמצאה הוא משליך את הצרורות מידו ונוטל המרגלית'.

והוא אשר מצאנו ראינו שבכל דבר שיש בעולם יש בו איזה הפסד, כגון בפירות יש קליפות, וכן בכל שאר הדברים שעושים יש בכל דבר קצת מה שנפחת, וכן הדבר בתורה

"וישב יעקב בארץ מגורי אביו וגו' (בראשית לו א), וברש"י הק' בקש יעקב לישב בשלוח קפץ עליו רוגזו של יוסף (בראשית רבה פד, ג). ועל שניהם קשה על שביקש יעקב לישב בשלוח, כי אין זה מדרכם של צדיקים כידוע, וגם ההמשך ברש"י קשה 'צדיקים מבקשים לישב בשלוח אומר הקדוש ברוך הוא לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם לעולם הבא, אלא שמבקשים לישב בשלוח בעולם הזה', ע"כ. וקשה וכי למה לא, הלא אין מדבר מענין קבלת שכר שהוא מתוקן רק לעוה"ב, אלא שימצא הצדיק נחת ושלוח, ובודאי שאם הצדיקים היו יושבים בשלוח ללא שום עגמ"נ היו יכולים להתעלות יותר ולהיות בדביקות בבוב"ה ולעבוד את הבורא במדריגה יותר נעלה, ומוכרח מהדברים שאין הדברים כפשוטם, וצ"ב עומק ופנימיות הענין.

וי"ל דהנה תכלית עבודת בני ישראל הוא להשלים תיקון הניצה"ק שנפלו בין הקליפות בששת ימי בראשית, וכאשר יושלם עבודה זו יגיעו לתיקון

והותירך ה' לטובה בפרי בטנך, שהקב"ה משאיר את הצדיק בעוה"ז עבור פרי בטנך, ועבור הדור.

וזה 'ביקש יעקב לישב בשלוה', שאחר כל התלאות וכל העבודה הקשה בבירור הקליפות מעשיו ומלבן, ביקש יעקב לישב בשלוה ולחזות בנועם ה' כבר בעולם הזה, ועל זה 'אומר הקדוש ברוך הוא לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם לעולם הבא, אלא שמבקשים לישב בשלוה בעולם הזה', והיינו כנ"ל שאחר שסיים הצדיק עבודתו בזה העולם, ובא לבחי' עולם הבא, אין לו יותר מה להיות בעוה"ז, אלא אם כן הוא טובה ותכלית לבנים, ולכן 'קפץ עליו רוגזו של יוסף', והיינו תיקון קליפת מצרים, שזה היה עבודתו של יוסף הצדיק, והיה צריך יעקב ליטול על עצמו חלק בעבודתו של יוסף.

אלה תולדות יעקב יוסף וגו' (בראשית לו, ב). יש לומר הכונה שבכל התולדות כאשר המשיך הנשמות לעוה"ז, הייתה כוונתו להמשיך נשמה לבניו שיהיו בחי' צדיק יסוד עולם, בבחי' שהיה יוסף בחי' ציס"ע.

וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקונים הוא לו (בראשית לו, ג), וברש"י ז"ל איקונין דומה לו (בראשית רבה פד, ח).

ועבודה, ע"ד שאמרו (פסחים נ:): לעולם יעסוק אדם בתורה ומצוות שלא לשמה וכו', ולפעמים הרוב הוא מה שנפחת, ועכ"ז גם אם נשאר רק מעט, לפעמים ערכו גדול עד למאוד, ומתקבץ יד על יד וירבה ויוציא פרח ויצץ ציץ ויגמול שקדים (במדבר יז, כג).

והיא הבחי' שנרמזו כאן ברש"י על עבודת ומדריגה יעקב אבינו ע"ה, שאחר כל העבודות הגדולות שעשה בבירור הניצה"ק מבית לבן, ואחר שנגמר הקליפות של אלופי עשיו בעבודתו שהיה שייך אליו, נמצא המרגליות הטובה, והיא הבחי' הנ"ל של עולמך תראה בחיך, ועי"ז כבר אפשר לישב בשלוה, ואין הכוונה לשלוה כפשוטה שיושב תחת העץ ומתענג בתענוגים גשמיים וכד', חס מלומר כן על יעקב אבינו ע"ה, אלא בבחי' תלמידי חכמים כל מה שמזקינין דעתן מתיישבת עליהם (משנה קינים פ"ג מ"ו), והנה יעקב אבינו כבר הגיע למדריגה זו שבריר הכל מה שהיה צריך לברר ולתקן, והעמיד הי"ב שבטי י"ה, והיה יכול לעבוד את הבוית"ש בישוב הדעת ובבהירות, וזהו 'וישב' יעקב, שכבר היתה דעתו מיושבת עליו ע"ד הנ"ל, אך כאשר מגיע הצדיק למדריגה זו אין עוד תכלית עבורו להיות בארץ, אך לפעמים ישאיר הקב"ה את הצדיק בזה העולם עבור בניו וב"ב, ועבור טובת הדור, ובזה מפרשים הפסוק

וכענין הזה יש לומר כאן, דאותו ענין שהיה ביעקב שמעולם לא פגם בשום חטא, וכמו שהעיד על עצמו כוחי וראשית אוני (בראשית מט, ג), אותו ענין היה גם ביוסף הצדיק, בחי' צדיק יסוד עולם, ולכן כיון ששניהם היו בחי' אחת, ולכן היו לשניהם אותו הצלם אלוקים הק' שגולדו בו, והוא הצורה הקדושה שבכסא הכבוד כידוע (בראשית רבה סח, יב - תיקוני זוהר סה:).

וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקונים הוא לו (בראשית לו, ג), וברש"י שכל התורה שלמד בבית שם ועבר מסר לו (בראשית רבה פד, ח). עוד מצינו במדרש (בראשית רבה סח, יא) "וישכב במקום ההוא, רבי יהודה ור' נחמיה, ר' יהודה אמר כאן שכב אבל כל י"ד שנה שהיה טמון בבית עבר לא שכב, ור' נחמיה אמר כאן שכב אבל כל כ"י שנה שעמד בביתו של לבן לא שכב". וממשמעות הלשון 'שהיה טמון' בבית עבר למדנו שדבר זה היה סוד גדול ולא היה איש יודע על כך, גם מה שלמד בבית לבן היה בלילות כשאין איש רואה, ועי"ז זכה למה שזכה, כדאיתא ברמב"ם הק' (הלכות תלמוד תורה פ"ג הלכה יג) שרוב חכמתו קונה האדם בלילה, ואולי מטעם שהוא בלתי לה' לבדו, ואין אדם יודע מזה, ומרומז גם בדברי הרמב"ם הק' (שם

ולכאורה קשה לומר שכוונת חז"ל בזה הוא על פי פשטות, וכי יעקב אבינו ע"ה אהב את יוסף בגלל שהיה דומה לו בתוארו החיצוני, וכעין זה הקשה זקה"ק הרבי ר' מרדכי מנדבורנא זי"ע וכי יעקב אבינו ע"ה היה 'רענדאר' שאהב את המוזיניקל, ופירש לפי דרכו עיי"ש במאמר מרדכי.

וי"ל בהקדם דבר אאזמו"ר הק' הרזא דשבת נ"ע, לבאר הטעם שמברכין בברכת חתנים ברכת אשר יצר את האדם בצלמו, ולכאורה ברכה זו היה צריך לברך בשעה שגולד, ומה טעם קבעוהו ביום חופתו, וביאר כי כל אדם נברא בצלם אלקים, ואיתא מהאר"י הק' דכאשר פוגם האדם ח"ו, נסתלק מאיתו הצלם אלוקים, ומובא גם בלקוטי אמרים מבעל התניא (פכ"ד) 'זכמ"ש (בראשית ט, ב) ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ וכפי' רז"ל שאין חיה רעה מושלת באדם אא"כ נדמה לה כבהמה, והצדיקים שאין צלם אלקים מסתלק מעל פניהם כל חיות רעות אתכפיין קמייהו'. אך חתן ביום חופתו כיון שמוחלין לו על כל עוונותיו (ירושלמי ביכורים פ"ג ה"ג), חוזר אליו הצלם אלוקים שגולד בו, אבל מי שאינו פוגם נשאר עם הצלם אלוקים, וכמו דכתיב אצל שאול המלך כבן שנה במלכו (שמואל א, יג, א), ולכן מברכין ברכה זו בחופה, כיון שהחתן קיבל בחזרה את הצלם אלוקים. עכדבה"ק.

כ), שרק הצדיק שהוא בבחי' 'אין' מגין על הדור, וזהו היה הסוד של יוסף הצדיק שהגין על כל העולם, שהיה בחי' 'אין', ע"י התורה הזאת שקיבל מיצקב אבינו שלמד בסתר, וכן התנהג בנו אחריו להיות בחי' 'אין', ואדרבה והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה (בראשית לו, ב), כדי שלא יגיעו לסוף דעתו ולמדריגתו הגדולה.

הלכה יב) אף חכמתי עמדה לי (קהלת ב, ט) שלמדתי באף חכמתו עמדה לו, והנה זכה לחכמה, שהחכמה מאין תמצא (איוב כח, יב), מבחי' 'אין', כי חכמה הוא כח-מה כידוע (זוה"ק ח"ג רלה: - תיקוני זוהר לא:).

ובהקדם דבריו הקי' של זקה"ק במאמר מרדכי היש בה עץ אם אין (במדבר יג,

נהרי אש

שיעור חורש"י
מכ"ק רבינו
הקדו"ט זיע"א

רק דבר שקר, והנה אנו אומרים ביהי רצון בהקפות בהקפה השלישית במידת תפארת, "ונקראה ירושלים עיר האמת", התכלית של ארץ ישראל הוא רק אמת, ואפשר שזהו הטעם מה שאיתא בגמ' על כמה אמוראים שכאשר עלו מבבל לארץ ישראל התענו שישכחו את כל מה שלמדו לפי שמי יודע אם תורתם שלימדו בחוץ לארץ הוא תורת אמת, וביקשו לקנות תורת ארץ ישראל שהוא ודאי תורת אמת, שירושלים נקראת עיר האמת.

ובכלל גדול תורת ארץ ישראל, לפי שהוא ארץ אשר ה' אלוקיך דורש אותה תמיד, ומשום כן אין שם שליטה לשכחה, לא מיבעיא בזמן שבית המקדש היה קים, אלא גם היום, וכמו שכתב בעל התניא בספרו תורה אור בפרשת ויצא, שהיום אפשר להשיג בארץ ישראל מדרגות וקדושה יותר מבזמן שבית המקדש היה קיים.

הנה כל דבר מתעורר ביותר כשהוא נמצא אצל הכח ההפכי שלו, לפי שלבן היה מקור השקר, משום כן היה ליעקב אבינו הכח להתעלות

א'וישב יעקב בארץ מגורי אביו וגו' (בראשית לו, א). עד עכשיו היה ויצא וישלח ועל ידי כן היה חסר בבחינת ישוב הדעת, אבל עכשיו כבר כתוב 'וישב יעקב' אפשר לבא כבר לבחינת ישוב הדעת.

וישב יעקב בארץ מגורי אביו, יעקב אבינו תלה מה שזכה לישוב הדעת בכוחו של אביו, וכן בארץ כנען, תלה מה שזכה לישוב הדעת בזכותה של ארץ ישראל.

ענין ארץ כנען

בארץ כנען. מהרבי מלובלין איתא שז' האומות הם כנגד ז' המידות של הסט"א, ומה שהארץ נקראת ארץ כנען הגם שהיו שם כל ז' האומות, לפי שכנען הוא כנגד מידת החסד, ומשום כן הוא נקרא על שם כנען לפי שזהו הגדול מכולן.

חם היה אבי כנען, ואיתא במדרש שחם השאיר צואתו לבניו שיאמרו

והנה איתא שהצדיקים כמה שהם מתעלים, הרי הם מבחינים שכלמה שעשו עד כה לא היה בו מאומה, וגם כשהם חושבים על איזה מדרגה שזהו עבודה, כשהם מתעלים עוד הרי הם רואים שגם במה שעסקו בו עד עכשיו אין בו מאומה, וכן הוא כסדר, וזה י"ל שמרומז ברש"י, שכאשר מוצאים את המרגלית, זורקים את הכל, שרואים שכל מה שהיה עד עכשיו לא היה בו מאומה.

הכח להלחם בסטרא אחרא

ברש"י, יעקב ראה את כל וכו'. יש בדבר הרבה סודות והביאור הנראה הוא, הנה האדם עובר במשך ימי חייו כמה וכמה מיני נסיונות בתחילה בימי ילדותו ולאחר מכן בימי בחרותו ואח"כ בימי אברכותו, ויש נסיונות בבית ולאחר מכן יש את הנסיונות בתקופה של שידוכי הבנים, ובכל העת ישנם נסיונות שיחזיק האדם עצמו בעבודה ושלא יתרפה.

מסופר על הרה"ק ר' ארון לייב שהלך פעם ברחוב וצעק לו גוי אחד, שהוא יהודי מבוזה, ואמר לו הרה"ק שיגיע לו כל כך בקלות חייו כמו שמגיע לו להיות יהודי, וכמו"כ יש לדעת שיעקב אבינו לא נהיה בבת אחת יעקב אבינו, ומשום כן מונה התורה הק' כל מה שהיה כאן, ומתפרש כל אלופי עשו שהיו, כל הסטרא אחרא

בעבודת האמת, וכמו כן לפי שכנעון היה בארץ ישראל, והוא היה כולו שקר, משום כן התעלה יעקב אבינו בארץ ישראל ביותר במידת האמת, והרי מידתו של יעקב אבינו הוא מידת האמת תתן אמת ליעקב.

כל חלקי העבודה יש בהם ממש

וישב יעקב (שם) וברש"י הוא משליך את הצרורות מידו ונוטל את המרגליות, כן הוא בכל הענינים, אבל בעבודת השי"ת הוא באופן אחר, וכמו שביארנו כמה פעמים, שהנה כשהאדם נוסע מירושלים לפתח תקוה או להיפך, הגם שהתכלית הוא לבא לפתח תקוה או לירושלים, אבל אי אפשר לו לאדם לבא למקום חפצו אלא א"כ הרי הוא עובר בכל המקומות שהוא צריך לעבור בהם, ואם כן אי אפשר לומר שכל הדרכים הללו אין בהם ממש, לפי שבלא הדרך אי אפשר לבא.

וכמו כן כל מה שהאדם מנסה בעניני אידישקייט ועבודה, אף שעדיין לא הגיע אל המנוחה ואל הנחלה, אך זהו הדרך שעל ידה זוכים לבא לעבודת השי"ת, וכאשר האדם זוכה לבא למדרגתו, מחשבים גם את כל הזמנים הללו, הגם שלא היו עדיין בתכלית השלמות, כיון שבלא כל הדרכים הללו וכל הנסיונות אי אפשר לבא לידי השליטות.

זרות, דומים הבנים לאביהם, וזהו הטעם מה שיצחק היה דומה לאברהם ומה שיוסף היה דומה ליעקב, וזהו ואלה תולדות יצחק וגו', אלה תולדות יעקב וגו', להורות לדורות שכאשר הבנים דומים לאביהם זהו התולדות.

ברש"י שם, על ידי זה נתגלגלו וירדו למצרים, מלמעלה נראה שהדבר הוא לגנאי שעל ידי יוסף נגרם שהוצרכו לרדת למצרים, אך בחז"ל אמרו (שבת ט:): להיפוך, שבאמת היה יעקב צריך לרדת למצרים בשלשלאות של ברזל, ובזכותו של יוסף ירד בכבוד מלכות, נמצא שהיה זה לכבודו.

ענין לא דיין לצדיקים

אלה תולדות יעקב, ברש"י צדיקים מבקשים לישב בשלוה וכו'. אפשר לבאר את דברי רש"י על פי מה שכתב בספר התניא שיש צדיקים גדולים הזוכים בזה העולם למדרגה הגבוהה של אהבה בתענוגים, שהם זוכים להנות בזה העולם מאור השכינה כמו בגן עדן, וכתב שזהו מתנה שנותן השי"ת לצדיקים, ויש צדיקים הזוכים לזה, וזהו בחינת עולמך תראה בחיך, כן ביאר גם בספר התניא וגם בהלכות תלמוד תורה, וע"פ זה אפשר לבאר דברי רש"י, לא דיין לצדיקים מה שמתוקן

שהיו מסביבו של יעקב אבינו, ועל זה שאל מי יכול לכבוש את כולן, שכל העולם היה מלא בסטרא אחרא ל"ע.

ומכאן יש ללמוד שאין להתפחד מפני גודל הסטרא אחרא, לפי שכשם שהיה בידו של יעקב אבינו לכבוש את כל הסטרא אחרא כמו כן אפשר גם היום, אלא שיש לעמול הרבה על הדבר.

והאופן לכבוש את כל הסטרא אחרא הוא על ידי הניצוץ אחד היוצא מיוסף, ואיתא בספר התניא שבלא הניצוץ אחד לא היה האדם יכול לעמוד במדרגתו, ומה שיש כח הסטרא אחרא בעולם הוא מכבשי דרחמנא למה לך, וכמה שידוע הוא, כח הסטרא אחרא יש בעולם כדי שהאדם ילחם בהם, ולעתיד לבא יהיה ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ, כי כולם ידעון אותי ויותר לא יצטרכו להלחם.

ואיתא בספר התניא שכמה שהאדם עוסק בתורה ועבודה על ידי כך עושים איתכפיא לסטרא אחרא, עד שיהיה האתכפיא השלימה ואז יהיה התגלות האלוקית, וזהו כל העבודה בגלות, לעסוק בעשה טוב ובסור מרע להלחם בכח הסטרא אחרא.

אלה תולדות יעקב, ברש"י (פסוק ב) ושהיה זיו איקונין של יוסף דומה לו. איתא שכאשר אין לאדם מחשבות

שלא יזכור האדם ממעשיו הטובים

ואיתא מצדיקים שלמעלה זוכרים בעיקר מה שכבר נשכח מהאדם, ופירשו על פי זה מה שאומרים 'כי זוכר כל הנשכחות אתה הוא מעולם', שהשי"ת זוכר רק דברים נשכחים, כשהאדם חוטא ח"ו והוא שוכח מהדבר, הרי הדבר זכור למעלה, אבל כשהאדם זוכר מהדבר, בבחינת וחטאתי נגדי תמיד, אז אינו נזכר למעלה, וכן הוא לגבי מצוות, כשהאדם לומד או עושה מעשים טובים וזוכר את מעשיו הטובים, הרי הוא אינו זכור למעלה ח"ו, אך מה שהאדם שוכח הרי הוא זכור לפני השי"ת.

ומה שהאדם אינו זוכר את מעשיו הטובים הרי זה סגולה לאריכות ימים, לפי שאם האדם יודע שפעל איזה דבר בזה העולם, הרי אפשר שאין לו מה לחפש יותר בזה העולם, וזהו הרבנות מקברת את בעליה, אבל אם האדם אינו זוכר מעשיו הטובים, וסובר שעדיין לא עשה מאומה הרי הוא צריך לחיות עדיין לעשות מה שהוא צריך לעשות.

ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם. בספר פרשת דרכים ובעוד ספרים האריכו לבאר שהויכוח שהיה בין

להם לעולם הבא, אלא שמבקשים לישב בשלוה בעולם הזה, שהם מבקשים לזכות לעולם הבא בעולם הזה.

והענין במה שקפץ עליו רוגזו של יוסף הוא, על פי מה שאמרו חז"ל (ברכות ה.) לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע, כל עוד האדם חי בזה העולם יש לו את המלחמה עם היצר, כסדר יש עבודת המלחמה, והנה אצל יוסף הצדיק היה העבודה של המלחמה עם אשת פוטיפר וכל מה שהיה במצרים, וזהו קפץ עליו רוגזו של יוסף, שידע שכל עוד נמצאים בזה העולם נמשך המלחמה עם היצר הרע, וכסדר יש לתקן ענין זה, כי כסדר יש להועיל לטובה בזה העולם.

והאדם צריך לדעת שכל יום מתחיל עולם חדש, שירודים מחדש לזה העולם וכמו שאומרים, מודה אני לפניך מלך חי וקים שהחזרת בי נשמת, השינה הוא אחד משישים במיתה, והאדם נולד מחדש, וצריך האדם להתבונן לשם מה נולד היום מחדש, לא לצורך להשאר כמו אתמול, אלא לשפר את דרכי בתורה ובתפילה ולהרבות במעשים טובים, לחפש הדרכים איך לפעול טובה בעולם.

כל התורה כדי שיהיה והיה כאשר תריד על ידי ביטול תורה של רגע אחד מיד יש שליטה לעשו, ואז המצב רע מאוד, ולכן הוצרך לומר ותרי"ג מצוות שמרתי, שאפילו פעם אחת בכל ימי חייו לא הזניח מצוה אחת מלקיימה בשלמות, ששמר כל התרי"ג מצוות בשלמות ואין לעשו שום שליטה, כן אמרנו בס"ג.

והיום אמר לי אברך אחד מדברי החתם סופר שהקשה, שהנה תרי"ג מצוות שמרתי הכונה שלא היה חסר לי אפילו מצוה אחת שלא יהיה לעשו השליטה, והלא היה חסר ליעקב מצות כיבוד אב, ותירץ החתם סופר, שלפי שבכל רגע ציפה שיוכל לקיים מצות כיבוד אב, הרי הוא כאילו קיים המצוה, וברוך שכונתי לדברי גדולים, ויודע אני שאין זה בזכותי אלא בזכות המקבלים, ואין לי שום צד אחר בעולם.

עוד אמרנו בסעודה שלישית, יעקב אבינו למד בישיבתם של שם ועבר, כשאחד לומד כראוי בישיבה כתלמיד, מה שקיבל האדם על עצמו כשהיה תלמיד, הרי זה מלוה אותו כל ימי חייו, וכסדר הוא נוהג על פי זה, וזהו שלא שכח את תלמודו, שמעולם לא שכח מה שקיבל על עצמו כתלמיד.

יוסף לאחיו היה אם יש להם דין בני נח לקולא ולחומרא או שיש להם דין ישראל, הם סברו שיש להם דין בני נח רק לקולא ולא לחומרא, ומשום כן הקילו בכמה דברים, לגבי אבר מן החי שאצל ישראל מפרכסת מותרת ולבני נח לא, ועל פי זה נמצא שהיה אסור ליעקב לישא שתי אחיות לפי שיש להם דין ישראל, וזהו ויבא יוסף את דיבתם רעה על אביהם, שמדבריהם נמצא אביהם עשה ח"ו לא טוב במה שנשא שתי אחיות.

ומאחר שנענש יוסף על מה שדיבר עליהם נמצא שיש להם דין ישראל, ומה שנשא יעקב שתי אחיות יש מה כמה וכמה ביאורים.

ענין תרי"ג מצות שמרתי

בסעודה שלישית אמרתי לפרש דברי רש"י שיעקב שלח לומר לעשו, 'עם לבן גרתי, ותרי"ג מצוות שמרתי ולא למדתי ממעשיו הרעים', ויש להבין מה טעם שלח לומר לו ותרי"ג מצוות שמרתי, והיה יכול לומר בפשטות, ששמר את התורה, והביאור בזה הוא כך, יש אנשים שמדקדקים בכמה ענינים אבל צריכים לדעת שיש תרי"ג מצוות, הבעל התניא אומר, כשזה קם זה נופל, כשהאדם נכשל פעם אחת בשקר או שהביט בעיניו במזיד או שהלך פעם אחת אחר תאותיו, מיד יכול עשו לבא, ואין צריך לעבור על

הכל מרוב פחד, ומה שהאדם זוכר מרבו הרי זה סימן שאכן היה לו רבי, ואמר אז הרבי ר' מרדכי'לע תורה זו, וישראל אהב את יוסף וגו', וכי יעקב אבינו היה רענדאר (איש פשוט) שאהב את המזויניקל (בן זקונים), אכן הביאור הוא, כי בן זקונים, המדרגות שהיה לו בזקנותו הוא לו, היה ליוסף הצדיק בימי נעוריו.²

בפסוק (שם, ג) וישראל אהב את יוסף מכל בניו בי בן זקונים הוא לו וגו'. הרבי ר' מרדכי'לע אמר, שמאז שנתגלה הבעש"ט בזה העולם, כשהאדם עולה למעלה שואלים אותו חוץ מהשאלות שיש בחז"ל, אם היה לו רבי, ואם היה לו רבי שואלים אותו איזה דבר תורה הוא זוכר מרבו, ובפשטות הפחד אז הוא גדול עד מאוד, עד ששוכחים

ב. ונכון לציין מה שאמר הרה"ח ר' מנחם מאניש בערגער שליט"א, שרביה"ק היה מוסיף תחת אחד השיחים 'אין ערוך לך ה' אלהינו בעוה"ז' פי' שאפילו בעוה"ז יכולים להתענג מעבודת השי"ת, כמו בעולם הבא.

שיחור"ק בסעודת מלוה מלכה פר' וישב תשס"ו לפ"ק

הצדיקים את הלשון כפול 'בימים
ההם בזמן הזה', שיכולים להמשיך
את הניסים של הימים ההם גם
לזמנים הזה.

אצל הרה"ק ר' איציק'ל מפשעווארסק
זי"ע בפאריז היה הסדר שהכניסו
קערה גדולה של חמין ואכל הוא יחד
עם כל הקהל, דהיינו שנטלו כולם כף
מהחמין וגם הוא נטל עמהם.

אצל הרה"ק ר' איציק'ל היה תמיד
הרבה מעות שקיבל מאנשים, והתנהג
בהם רק כשליח [א פאסט טרעגער]
המוליך מזה לזה, שכל המעות שקיבל
חילק לצדקה, ואני ראיתי בעצמי
שהיה לו כיס מלא מעות מכל מה
שקיבל וכשבאו לבקש ממנו מעות
לצדקה נתן את הכל, ופעם אחת
היה צריך סכום גדול למטרת צדקה
וביקש לאחד שייתן לו עשרת אלפים
דאלער, וכמה שבועות לאחר מכן
היה צריך שוב סכום גדול למטרה

בספר תהילים רואים את הכוח שהיה
לדוד המלך ע"י שירות ותשבחות,
שהיה יכול ע"י התהילים לחזק
את כל ישראל עד סוף כל הדורות
ולהעלות אותם אל השי"ת, ואם כן
יש לתאר מה שנעשה אצל דוד המלך
בשעת סעודת מלווה מלכה, כאשר
בחצות הלילה היה צריך כבר לקום
להודות לה' על משפטי צדקו, והכין
הצלה לכלל ישראל גם ע"י התהילים
וגם ע"י המלווה מלכה.

בשבוע זו (כ"ז כסלו) חל יו"ד של
זקה"ק **הבאר מים חיים**, אבי הק' זי"ע
נקרא גם על שם הבאר מים חיים,
ואני הכרתי בחורים יראי השם שכל
שבוע למדו את כל הבאר מים חיים
על הפרשה.

'מעט מן האור דוחה הרבה חושך'
עולה על נר חנוכה, שגר קטן של
חנוכה דוחה הרבה חושך כשהשכינה
יורדת למטה מעשרה, וכמו שביארו

'עבר בשוק בסברתו והנה אליהו הנביא לקראתו' (ומר איש חסיד). מובא שבכל יהודי יש בחינת אליהו, וכדאיתא במאור עינים (פרשת ויצא) שמי שהולך לבשר בשורה טובה נתלבש בו ניצוץ מנשמת אליהו, וזהו 'והנה אליהו הנביא לקראתו' שמהאדם עצמו צריך לצאת בחינת אליהו.

כל דבר שאומרים או מבקשים ומתפללים יש בזה הרבה פשטים, והנה אליהו הנביא צריך לבוא ולבשר הבשורה של הגאולה, ובאמצע המעשה באיש חסיד טמנו בקשה לזה, 'בורא עולם בקנין השלם זה הבנין' שנוגע לבשורת הגאולה, וגם בשמחות ישראל נוהגים לבקש בקשה זו עוד ישמע בהרי יהודה וגו'.

זקה"ק זי"ע הקפיד מאוד שכל בניו ידליקו על השולחן שמונה נרות מלבד נרות החנוכה, והוא עצמו הדליק י"ג נרות [כי הדליק עוד חמש נרות עבור נשמת הצדיקים], ובדרך כלל לא היה זקה"ק אומר לנו שעשות הכל כמו שראו אצלו, רק על דבר זה אמר, שכאשר השי"ת יעזור ותנשא ותהיו בבתיכם תדליקו כל אחד שמונה נרות, וגם בשנות המלחמה כשהיה המצב קשה והיה בסיגעט

אחרת, וביקש מאתו אדם שיחזור ויתן לו עשרת אלפים דאלער, ותמה אותו אדם ואמר, הרי רק זה עתה נתתי כבר סכום גדול, וענה לו ר' איציק'ל, האם עוד לא שכחת מזה?!

על מה שאומרים בראש השנה כי זוכר כל הנשכחות אתה הוא מעולם מפרשים שה' זוכר רק את הנשכחות, דהיינו שאם אדם עובר עבירה ושוכח ממנה ואינו שב בתשובה על זה השי"ת זוכרהו, אבל אם הוא זוכרהו ומתחרט על זה אין הקב"ה זוכרהו, וכן הוא בעשיית המצוות, שאם הוא זוכר פעולה טובה משעשה אין השי"ת כביכול זוכר מזה כי הקב"ה הוא זוכר רק הנשכחות.

היה יהודי בירושלים ושמו היה ר' משה פעלדמאן ע"ה והוא היה מסאטמאר, ואחר המלחמה גר בירושלים ואח"כ כבר עבר לאמעריקע, ואמרו בשמו שני דברים, אחד שכאשר מבקשים ממנו חמש מאות דאלער ונותן כי אינו יכול לדחות את המבקש אין זה נקרא בעל חסד, אלא רק אם אומר לו 'אתה וודאי צריך אלפיים דאלער אלא שהינך מתבייש לבקש כל כך' זהו נקרא בעל חסד, עוד היה אומר שצריך ללמוד שעה רק כדי להרגיש טעם בלימוד ורק אח"כ יכולים ללמוד בהתמדה.

והקפיד שבכל הפתחים בבית ידליקו נרות חנוכה, כי אמר שנרות החנוכה עומדים בפתח כחייל השומר ואינם מרשים להיכנס בבית כל דבר רע.

בעבודת הדלקת הנרות היה עושה הכל לבדו כמו הכהן הגדול, ולקח בעצמו חתיכת שעווה והתיכו במים חמים ועשה ממנו עיסה וגילגל ממנו נר השמש, ואח"כ עשה החוט לפתילה והיה בזה עבודה גדולה ושזרה י"ג פעמים או כ"ו פעמים, וגם כל הפתילות עשה בעצמו, והשמש עשה קודם המקוה אבל הפתילות כמדומני שעשה אחרי שטבל עצמו במקוה.

וכל האנשים התייצבו לראותו במסירות נפש גדולה, כי לא היה כיסאות ועמדו האנשים צפופים ודחופים כמה שעות.

אצל הרבי ר' מאיר'ל לא הכניסו כלל להדלקת נרות חנוכה וכן אצל הרבי ר' מרדכי'לע זי"ע, אבל כשזקה"ק זי"ע היה גר בנדבורנא לאחר נישואיו כתב לו אביו מכתב - ובעצמי ראיתי את המכתב בין כתבי זקה"ק זי"ע - שיכניס אנשים להדלקת נרות חנוכה ותקרב את לבכם של ישראל לאביהם שבשמים.

כי היה צריך לשמוע כיצד אומר 'לך נאה לשבח', שהיה אומר 'מעוז

מחסור גדול בנרות, כי לא התחיל המלחמה מיד בשילוח לאשוויץ אלא כמה שנים סבלו הרבה צרות מהרשעים, עם כל זה לא הרפה והשיג נרות שיספיקו לכל אחד ואחד להדליק שמונה נרות.

זקני הקדוש הרבי ר' מאיר'ל מקרעטשניף זי"ע ניגש אל כל הנרות שהדליקו כל בניו והביט אליהם בהבטה עמוקה, שמזה השכיל להבין מדריגתם, ואמר בחדווה 'ברוך השם'.

זקה"ק זי"ע היה לפעמים מסיים את סדר ההדלקה בשעה שתיים, פעמים מפני שהדליק מאוחר ופעמים מפני שהאריך בשיחות קודש או בניגון בכינור, ופעם אחת הדליק במוצאי שבת בשעה שתיים, כי היה הקהל עצום מאוד והיה סכנת נפשות ממש על כן המתין עד שחלק מהקהל ילכו לביתם, אבל בדרך כלל הדליק בשעה עשר אבל האריך הרבה לתוך הלילה. והדליק ב'לעמפל' [היינו מגורה עם קיר כסף מאחוריה], ולא במגורה עם קנים, וכשהתכופף אל הנרות נטף ממנו זיעה והיה תמיד צריך להיזהר שלא ייטוף הזיעה על נרות החנוכה, כי אחר אמירת 'לשם יחוד' והברכות כבר היה כל כולו רטוב מזיעה, וראיתי אותו פעם בשעת הברכות שידו היתה נראית כאש ממש.

מאלו העניינים, כגון בקארלין, סטאלין, סטרעטין, זידיטשוב.

הייתי פעם אצל הרה"ק מסטרעטין זי"ע כשהיה שבת בבראדשין, ובשבת לא הייתי יכול לעזוב את אבי אבל במוצאי שבת הלכתי אצלו למלוח מלכה, וכל דיבור ודיבור היה מענין אידישקייט ועבודת ה', והיה זה בימי הספירה, והגיע שם לשבת בחור מעיר גדבורגא הסמוכה לה, ושאל את הבחור היכן אוהזים בספירה וענה בספירה פלונית, ואמר לו, לא זה כוונתי אלא היכן אתה אוהז בספירה.

עוד שמעתי ממנו אז, שאמר את הנוסח שהתחיל אביו הרה"ק ר' יהודה צבי זי"ע קריאת התורה בחג השבועות, אה... אה... אה... בחודש השלישי, ובזה היה די לעורר את כל הבחורים וחיל ורעדה יאחזמו, ומי שלא שומע דברי חסידות ולא שמע את החסידים הראשונים לא יבין גם בזה.

אצל אבי בבראדשין הגיע איזה יהודי להתפלל בביתו מנחה מעריב, ובין מנחה למעריב דיבר מענין עבודת הצדיקים כמו סדר לימוד

צור' בנוסח ולא בניגון, ורצה אביו שישמעו האנשים כיצד יהודי אומר להשי"ת 'לך' נאה לשבח.

בראש השנה קודם אמירת 'למנצח לבני קורה מזמור' היה זקה"ק זי"ע נועל את דלתות בית המדרש והחזיק את המפתחות בעצמו ולא מסרן לא לבניו ולא לגבאים, ועד אחר תתקבל לא היו יכולים לא לצאת ולא להיכנס, כי לא רצה שייכנסו אנשים מהרחוב, והיה יהודי בסיגעט בעל תפילה גדול ואדם כשר ושמו ר' חיים ליבערמאן ע"ה, והוא כבר סיים את התפילה בשעה מוקדמת ונעמד אחר הדלת לשמוע את זקה"ק זי"ע, והיה אומר, איני מדבר מהדביקות וההתלהבות אלא מהמתיקות של כל תיבה היוצאת מפיו.

וכן היה בנרות חנוכה שכל תיבה מהתפילות היה בזה מתיקות גדולה, וטעות לומר שאמר 'ויהי נועם' ז"פ כי לא היה אומר ז"פ ויהי נועם, אלא אמר רק פעם אחת, ובפעם השנית כבר היה דבר חדש.

ואין אלו דברים בעלמא אלא כל מי שיש לו קצת השגה בעבודת ה' יכול להבין את זאת, ולא בכל המקומות דיברו מזה אבל היו מקומות שדיברו

דברים שיש בהם חולשה הבאה מיסוד העצלות של ד' יסודות הרעים, שהבעל דבר מטיל עצלות נוראה על האדם, וחושב עצמו כמי שהוא חולה, ובאמת הוא אינו עייף כלל, ובישיבה הייתי מעורר את הבחורים בדרך זה*, שהנה ביום ששבים הבחורים לביתם אין צריכים לעורר אותם, אלא כל אחד בעצמו הכין עצמו בזריזות עם תרמילו בידו, כמו כן יזרוז עצמם גם היום.

וכן הוא בענין סעודת מלוה מלכה, שיש אנשים שאם יטפחו על שכמם יראו שאין מלבושיהם ספוגים כלל בזיעה, ומילא אם היה ספוגים בזיעה יש עוד איזה צד לומר שהתאמץ בעבודתו ואין לו כוח לאכול סעודת מלוה מלכה, אבל כיוון שאין הדברים כן מדוע הוא עייף, אין זה אלא עצלות מצד הס"א.

בכל ימות השבוע לא היו הבחורים יכולים לצאת מהישיבה, והישיבה היתה מחוץ לעיר והיה אברך אחד שהוא היה דואג לכל צרכי הבחורים שהיה נוטל את הפאסט וכדומה, ולבחורים לא היה שום אפשרות לצאת מהישיבה כי אם לצורך שמחה וכדומה.

בגמרא תוספות, כמו שלמדו 'שור' שנגח את הפרה' ו'במה טומנין', ואמר כי כשאמר הרבי ר' מרדכי'לע זי"ע 'הדעה והדיבור להי עולמים' התרוממנו כולנו מעל הארץ.

זקה"ק הרבי ר' מרדכי'לע זי"ע התפלל שחרית בימי חורפו שש שעות, וזקה"ק זי"ע בשנות חורפו התפלל במשך ארבע שעות, ואנו נראים כמו הבראשט שהיה פעם מוגש חם והיום שותים אותו קר, אבל עם כל זאת יש לזה טעם טוב.

זקה"ק זי"ע לא נטל ידיו לסעודת מלווה מלכה רק בימי חורפו בעיר נדבורגא, אבל אבי הק' זי"ע היה נוטל ידיו כל שבוע, וזקה"ק זי"ע היה אוכל למלווה מלכה כל שבוע אייער קיכל וקצת כבד לפנות בוקר כי עשה הבדלה בשעה מאוחרת.

היה לי ישיבה הרבה שנים ושבת וראיתי שענין ההשכמה בבוקר ואכילת סעודת מלוה מלכה הם

א. ואמנם כולם השכימו קום בחמש וחצי לפנות בוקר ואמרתי שיעור שני שעות קודם התפילה אבל מכל מקום יש בחורים שצריך לעוררם.

רא"ח פרשת וישב תשפ"ב

'זקונים' - המדרגות שהיו לו ליעקב בעת זקנתו, 'הוא לו' - היה לו כבר אז בצעירותו.

עמל התורה במסירות נפש

והנה אונקלוס תירגם 'כי בן זקונים הוא לו' - כי בר חכים הוא ליה, ופירש רש"י: כל מה שלמד משם ועבר מסר לו. והקשה כ"ק אאמו"ר זי"ע, מאי טעמא מסר לו דוקא את מה שלמד בבית מדרשם של שם ועבר, והרי מעולם היה יעקב איש תם יושב אוהלים, אף קודם שיצא מבית אביו, וכן קודם שירד למצרים ציוה ליהודה שיתקן לו בית תלמוד.

ותירץ, שדברי התורה שלמד בבית מדרשם של שם ועבר, קנה אותם על עמל ויגיעה רבה, בבחינת 'תורה שלמדתי באף היא שעמדה לי' (ילקו"ש קהלת, תתקסח), שהרי בי"ד שנים אלו לא ראה שינה בעיניו, ולא היה בבית אביו הקדוש רק נרדף ע"י אחיו עשו, וכדרך שכתב הרמב"ם (הלי' ת"ת פ"ג,

כי בן זקונים - יוסף זכה למדרגת יעקב בימי נעורו.

וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקנים הוא לו ועשה לו כתנת פסים' (בראשית לו, ג). זקה"ק הרבי ר' מרדכי'לע זי"ע אמר, שמאז שנתגלה הבעש"ט בזה העולם, כשהאדם עולה למעלה שואלים אותו חוץ מהשאלות שיש בחז"ל, אם היה לו רבי, ואם היה לו רבי שואלים אותו איזה דבר תורה הוא זוכר מרבו, ובפשטות הפחד אז הוא גדול עד מאוד, עד ששוכחים הכל מרוב פחד, ומה שהאדם זוכר מרבו הרי זה סימן שאכן היה לו רבי, ואז אמר הרבי ר' מרדכי'לע תורה זה.

וישראל אהב את יוסף וגו', וכי יעקב אבינו היה רענדאר (איש פשוט) שאהב את המזשיניקל (בן זקונים), אכן הביאור הוא שאהבת יעקב את יוסף היתה, מפני שעוד בהיותו צעיר לימים, השיג את המדריגות שהיו לו ליעקב לעת זקנתו.

וזהו 'כי בן' - שהיה בן כזה, אשר

ועשו אחי שהיה עלי להלחם עמהם, לכן מסרתי את נפשי בעמל ויגיעת התורה, שרק היא המגנת ומצלת מכל אלו.

פגם בקדושת היסוד מסלק את צלם האלוקים

ומה שאירע לי עקב אירע ליוסף, ממילא ידע יעקב שאף יוסף עתיד להתנסות בניסיונות קשים, שהם הניסיונות בענייני קדושה שתקפוהו במצרים ערות הארץ, ורצה שיישאר בדמות דיוקנו של אביו.

וכפי שאמר אמו"ר זי"ע בשם אא"ז זי"ע, שכל כח העזות והתקיפות שהיה ליוסף הצדיק לעמוד בניסיונות קשים ומרים אלו, היה מכוח דמות דיוקנו של אביו שהיה טבוע בו, ולא רצה שיסתלק הימנו. וכדאיתא בספה"ק יסוד יוסף ובספה"ק קב הישר ועוד ספרים, שכאשר אדם פוגם בקדושת היסוד, בענייני קדושה, ובראיות אסורות, אזי סר ממנו צלם האלוקים המאיר עליו ושנברא בו.

וזה מה שאמרו חז"ל (סוטה לו:): שבעת הניסיון האיום נראתה לו דמות דיוקנו של אביו, דהיינו, שחישב בנפשו, האם כדאי לי לאבד את דמות דיוקנו של אבי, וזה מה שמילא אותה בחיות ורצון להתגבר, ולהצליח לעמד נגד הניסיון הלז.

הי"ג) שאת רוב חכמתו אדם קונה על ידי יגיעה בשעות הלילה. וזאת רצה יעקב אבינו ללמד את יוסף הצדיק, שידע שרק תורה מתוך מסירות נפש היא מגנא ומצלא את האדם מן החטאים ומכל הפגעים.

תורה מגנא ומצלא דווקא מתוך מסירות נפש

ובזה ניתן גם להבין מה שאמרו חז"ל (סוטה כא:.) 'תורה מגנא ומצלא', והרי עינינו הרואות שישנם כאלו העוסקים בתורה ועדיין נכשלים הם בכל מיני חטאים, אלא ודאי שהגנת התורה והצלתה חופפת על האדם, רק כאשר התורה נלמדת מתוך עמל ויגיעה ומסירות נפש.

ואת זאת מסר יעקב אבינו לבנו יוסף הצדיק, ואמר לו, היודע הנך בזכות מה זכיתי לבנות ולהקים את י"ב שבטי קה-ה, כל זאת בזכות שישבתי בבית מדרשם של שם ועבר, והגיתי בתורה הקדושה יומם ולילה, ודוקא מתוך מסירות נפש, ומיעטתי והפרשתי את עצמי מכל תאוות העולם הזה, ואת כל גופי מסרתי לבורא יתברך, והיא שעמדה לי, והייתה לאור לי לבנות את ביתי ולהעמיד את בית ישראל. כי בהיות שידעתי שאצטרך להמשיך את השבטים הקדושים, ושיעמדו כנגד ניסיונות קשים, כלבן הארמי

האדם הוא בא אליו פעם אחת, ופעם נוספת, ועוד פעם, ואינו מרפה עד שבא אליו כמה וכמה פעמים, ואינו מניח לו לאדם, וכמו שאמרו חז"ל שיצרו של אדם מתחדש ומתגבר עליו בכל יום להכשילו (סוכה נב.).

אמנם יוסף הצדיק זכה למאן ולחזור ולמאן, בכל פיתויי היצר הקשים והמרים ביותר שהיו לו, ואף שהיה בגיל הבחורות עמד בהם בעוז ותעצומות, לכן קיבל את שכרו משלם, 'יוסף הוא השליט הוא המשביר לכל עם הארץ' (בראשית מב, ו), יוסף הצדיק זכה שישלוט על עצמו ועל אבריו בשליטה מוחלטת.

נרות חנוכה מגינים מסיטרא אחרא

בשבוע הבא עלינו לטובה יעלו ויבואו ימי החנוכה המאירים, 'כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעא תליין' (זוה"ק ב, פת.), בנרות החנוכה ניתן לראות אור תורה, וכדאיתא ביסוד יוסף (פרק פ) שיש להביט על הנרות והוא תיקון על פגם העינים ושמירת המחשבה. וכאשר יושבים אצל הנרות, ומזמרים ומשבחים לבורא יתברך, ואומרים נשמת, ופרק ויהי נועם, שנאמר בו 'ונגע לא יקרב באהלך', הרי בכוח קדושת אור הנרות זוכים שכל נגע ומחלה בין ברותניות

ומזה עלינו ללמוד שהרי מעשי אבות סימן לבנים, ועלינו לזכור תמיד שבצלם אלוקים ברא את האדם (בראשית א, כז), הקב"ה הוריד את האדם לעולם הזה כדי שיעשה רצונו, ושיהיה לו הרגש בלימוד התורה, חיות בתפלה, ושיטעם מנועם זיו השבת. אמנם כאשר פוגמים חלילה בכל צורה ואופן שהוא, אזי כל ההרגשים מסתלקים, ומתהלכים בעולם כעץ יבש.

נפשי יצאה בדברו

וכן הדיבור צריך להיות שמור, כמו שנאמר (שיר השירים ה, ו) 'נפשי יצאה בדברו', כאשר האדם מדבר דיבור שאינו ראוי, אזי הוא מחריב את נשמתו, ונפשו מסתלקת, והאדם נשאר רק עם רוח בהמית. כל דיבור ודיבור יש לו מקום להיכן הוא מגיע, מדיבור טוב גבראים מלאכים טובים, וההיפך בהיפך חלילה.

שלשלת – למאן ולחזור ולמאן

וימאן ויאמר אל אשת אדניו וגוי' (בראשית לט, ח), ענייני הפרשה, חומש ופירש"י הם כספר מוסר נפלא בכל הענינים. כ"ק אאמו"ר זי"ע פירש ענין טעם השלשלת שיש על תיבת 'וימאן', שדרך היצוה"ר כאשר מפתה את

יחד עם אור השבת, אור המצוות, אור אהבת ה' ואהבת ישראל, כי קודשא בריך היא אורייתא וישראל חד הם, ושוה עשיית חסד עם בן ישראל כעסק התורה והוויות דאביי ורבא. ושנוכה לחיות בדרך התורה, שתלמדנו חוקי חיים לקיים את כל מצוותיה בשמחה ובטוב לבב.

יעזור השי"ת שכל הברכות יתקבלו לרחמים ולרצון לטוב ולברכה, וכל ישראל יושעו בזרעא חיא וקיימא בקרוב ממש, וכל בני ובנות ישראל יזכו לזיווגים הגונים, ושיושפע עליהם שפע ברכה הצלחה וסייעתא דשמיא בכל עת ובכל רגע ובכל שעה, מתוך שמירה עליונה ברוחניות ובגשמיות, עדי נזכה כולנו כאחד מתוך בריאות השלימות לקבל פני משיח צדקינו במהרה בימינו, ותחזינה עינינו בשוכך ציון ברחמים, אמן.

ובין בגשמיות לא יהיו נוגעים לנו, ולא יהיה להם כל שייכות עמנו, וממילא יצוה הבורא את מלאכיו הם המלאכים הטובים מליצי יושר שנבראים מכוח מעשי האדם, שילוו אותנו, ויגינו עליו שלא יקרב אליו כל נגע וכל דבר רע מצד הסטרא אחרא.

ברכות הקודש

יעזור השי"ת שתהא השעה הזאת שעת רחמים ועת רצון מלפניו, שנוכה להמשיך את קדושת השבת אל תוך קדושת גרות החנוכה הבעל"ט, מכוח ההכנה הנפלאה של ברכת השבת המושפעת, הן מהתפילות, הן מקריאת התורה, והן מענייני הפרשה השייכים לכל יחיד ויחיד.

ובזכות זאת יושפע שעניי הבשר וגשם הגוף יאירו בנר מצוה ותורה אור,

דא"ח מוצש"ק פר' וישב אול"י כ"א כסלו תשפ"ב

ולאחר המלחמה הנוראה חשבו רבים שנתמוטטו מוסדי ארץ וחזר העולם לתוהו ובוהו, ולא יהיה שייך יותר המושג של ישיבות ויהדות, ושלח הקב"ה את מרן הגה"ק מסאטמאר זי"ע והפיח כוחות מחודשים להתחיל

התחיל מבראשית למעלה מדרך הטבע

זכיה גדולה לנו שזוכים להתאסף ביום גדול כזה, ואין מה לחדש, רק נבוא לחזור יחד המהות של יום זה של כ"א כסלו, שיום זה האיר פני תבל,

ב. יום הצלה והשחרור של הרה"ק מסאטמאר זי"ע.

ג. בכימ"ד קהל יטב לב ד'סאטמאר מאנסי יצ"ו.

יום מסוגל לישועות

איתא מצדיקים¹ שביום שאירע בו צרה לכלל ישראל, אי אפשר שתהיה בו שוב צרה, כמאמר הקרא (נחום א. ט) לא תקום פעמיים צרה, אבל ביום שאירע בו טובה וישועה, הוא יום מסוגל להמשיך בו עוד טובות וישועות כאשר היה מימי קדם בימים ההם בזמן הזה, ויעזור השי"ת שבזכות שזכינו להתאסף ביום מסוגל כזה שהוא יום ישועה, שנזכה להמשיך עלינו כל מיני ישועות בכל העינים ברוחניות ובגשמיות, בכללות ובפרטות.

כוחו הקדוש שנשאר חקוק לנצח

וכן יש להתחזק במדת הצדקה, שמרן הגה"ק מסאטמאר זי"ע היה מיוחד במדה זו באופן נפלא ביותר.

זכיתי בשנותיי הצעירות לשהות במחיצתו הרבה ופעם הייתי אצלו בשבת והיה עולם קטן מאד מנין מצומצם ממש, ואף זכיתי אז לגשת לפני התיבה בגלל הנוסח אבל הגבאי ר' יוס'ל אשכנזי דחק בי שאגש לפני התיבה וכל התפילה הסתכל רבינו הק' עלי.

וכן הייתי בפרשת פינחס בשנה האחרונה, שהרבה זוכרים שבעת

הכל מבראשית ממש, להקים ולהציל את בני דורו והבאים אחריו. והוא זכות עצומה שלמעלה מדרך הטבע, שנתן לו השי"ת כוחות עליונים לאחר שעבר עליו כוס התרעלה בשנות הזעם, ונתגבר על כל הנסיונות שהיו בימים ההם, בכלל ובפרט, והרשעים הציונים עמלו בכל כוחם להילחם נגדו ונגד כל הנוגע ליהדות, שרצונם היה לעקור הכל מן השורש כמו לבן הרשע הארמי שלא יזכר של ישראל עוד, ולא ישאר שם ושארית מתורה ועבודה.

כאשר יענו אותו בן

ירבה וכן יפרוץ

והשי"ת ריחם על כלל ישראל והוריד מן שמיא צדיק קדוש וטהור שיאיר את החושך ולכוון את הדרך, ובכוח המסירות נפש שלחם נגד כל הרשעים, ראו בחוש שנתקיים בו הפסוק (שמות א. יב) וכאשר יענו אותו בן ירבה וכן יפרוץ, ובכל מקום שנגע בו ושלח את ידו הקדושה ראה הצלחה וסייעתא דשמיא מופלאה למעלה מדרך הטבע, הן בחינוך הבנים והבנות, הן בענין הפרנסות לבני ישראל, ובכח ברכותיו נתעשרו רבים וטובים, כי אם אין קמח אין תורה, וע"י קיום ברכותיו היה יכול להמשיך ולקיים את מפעלות התורה והעבודה.

ד. דברי אמת להרה"ק מלובלין פר' וארא.

אותו, אמר לו ההוא הנה סמוך לכאן בווייליאמסבורג מתגורר צדיק גדול הרבי מסאטמאר, הרי הנך נצרך לרפואה סור אליו ותבקש הימנו ברכת רפואה. ואותו חילוני הרים עליו קול זעקה וצווחה, וכי אני אלך לאותו שונא ישראל שחפץ להכניע ולהחריב את המדינה ואבקש ממנו ברכה, ואיני רוצה לתזור על הלשון שאמר לי. לאחר כמה ימים שעדיין היה נע ונד, וריעיו וידידיו עדיין לא מצאו להם הפנאי לדרוש בשלומו, ושוב מצאו אותו אחד ושוב הציע לו אולי יכנס לרבי הצדיק לבקש ברכתו, ושוב פתח את פיו בקללות נוראות.

כעבור כמה שבועות שראה שאין לו שום מכר וגואל בעולם, והוא חולה הנצרך לישועה גדולה, החליט בדעתו ליסע לווייליאמסבורג ולהיכנס לרבינו הק' ז"ע לבקש ברכתו. ושאלו רבינו מה מעשיו ולמה בא לאמריקע, וסיפר לו כל ההשתלשלות הענינים, ושאלו רבינו אם יש לו איזה רופא המתעסק ודואג לשלומו ולבריאותו, אמר שאין לו שום קרוב או מכר שיעמוד לימינו לעזור, נכנס רבינו לרבנית ואמר לה שתיסע תיכף ומיד לראטשעסטער שבימים ההם היה זה הבית חולים הגדול ביותר, ולקבוע פגישה לעוד כמה ימים עם רופא גדול, ואמר לו רבינו תיכנס אלי בעוד ג' ימים. לאחר ג' ימים נכנס לרבינו ומסר

בואי בשלום מחא את כפיו, והוא היה חידוש עצום בעיני כולם, כי לא היה זה הדרך כלל בסאטמאר להראות תנועות חיצוניות, וכל הבית מדרש נתלהבו בהתלהבות עצומה שאי אפשר לתאר, ובפשטות צדיקים מניחים רושם שישאר לנצח. ומאז עד היום הזה כמעט בכל ליל שבת בעת בואי בשלום הנני נזכר מאותו בואי בשלום והשמחה העצומה שהיה אז, שזה נשאר לנצח.

סיפור של מדת הצדקה למעלה מדרך הטבע

אספר מה ששמעתי לפני כיוכל שנים בעת שחזרתי לארץ ישראל, וישב על ידי אחד שהיה נראה כגוי גמור, ושאלתי אותו מה מעשיו מי הוא ואיזה הוא, ואמר לי שהיה חולה מאוד ובימים ההם לא היה בארץ ישראל כל הרפואות כמו היום, וחברים אמרו לו שיבוא לאמריקע ויעזרו לו להשיג הסכומים שצריך להם וכו'. וכאשר בא לאמריקע לא מצא אחד לרפואה מכל אותם החברים שהבטיחו לו כל ההבטחות הללו, ולא ענו לו לנסיגות ההתקשרות עמם בהטעלפאון, ולא היה מי שיבוא לעזרו בעת צר ומצוק שלו.

הוא היה נע ונד בבארא פארק, ולא היה לו אפילו מקום להניח את ראשו וללון, ולא היה מכיר בשפת המקום, מצאו שם אחד וסיפר לו כל הקורות

היה הכל חטיבה אחת.

משפיע באור חוזר לכל המהנים אותו

יעזור השי"ת שזכותו הגדול יגן ויעמוד לנו, ונזכה לקבל כל הברכות שנשפעים ביום זה, שזה ענין יום הילולא של צדיק, שביום זה הוא מתעלה מעולם לעולם, ע"י שלומדים תורתו ואומרים דברי תורה משמו, וכדי שלא יהנה מנהמא דכסופא הוא משפיע באור חוזר כל ההשפעות טובות, שפע ברכה והצלחה וסייעתא דשמיא, ושמירה עליונה, חיי גחת דקדושה, וימלא ה' כל משאלות לבכם לטובה ולברכה.

לו מעטפה עם סכום של עשרים או שלושים אלף דאלער (אם איני טועה), שבימים ההם היה זה סכום עצום, אם טיקעט לנסיעה עם מספר טעלפאון של דרייווער, ואכן נסע לשם ונסתדר הכל על הצד הטוב. ומוסיף לי, רבינו לא הכיר אותי מעולם, ואני לא הכרתיו מעולם, ואף לעתיד ולהבא לא יכיר אותי ואני לא אכיר בו, ואף לא אבוא להודות לו על כל זה, ומכל מקום עשה מעשה חסד כזה.

מסירות נפש לצדקה כמו לתורה ועבודה

הרי אנו רואים שמסר נפשו על גמילות חסדים כמו שמסר נפשו על תורה ועבודה ויראת שמים, שאצלו

תניא

בותיה דרב

שיעורים מלאים ניו ומפיקים נוגה,
יפים לשעתה ויפים לדורות

בספח"ק תניא

**כפי שנמסרו ע"י
כ"ק מרן רבינו הקדוה"מ זיע"א**

♦ פרק כו - חלק ג ♦

והנה עצה היעוצה לטהר לבו מכל עצב ונדנוד דאנה ממילי דעלמא ואפילו בני חיי ומזוני, מודעת זאת לכל מאמר רז"ל "כשם שמברך על הטובה כו" [כך מברך על הרעה], ופירשו בגמ' לקבולי בשמחה כמו שמחת הטובה הנגלית ונראית, כי גם זו לטובה רק שאינה נגלית ונראית לעיני בשר כי היא מעלמא דאתכסיא שלמעלה מעלמא דאתגלייא שהוא ו"ה משם הוי"ה ב"ה, ועלמא דאתכסיא הוא י"ה.

א. מעולם לא ראה רעה...

כשם שמברך על הטובה וכו'. מספרים שפעם באו להמגיד ממעזריטש זי"ע לשאלו בפירוש מאמר חז"ל (ברכות נד.) "חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה", ושלח שישאלו שאלה זו להרבי ר' זושא זי"ע, וכשבאו להרבי ר' זושא אמר, גם אני נפלאתי ביאור מאמר חז"ל זה, לפי שמעולם לא ראיתי רעה מימני, והוא כדברי התניא כאן.

ב. מיעוט התגלות ברוב הגשמיות

רק שאינה נגלית ונראה לעיני בשר כי הוא מעלמא דאתכסיא. כי מאחר שהוא בא מעולם יותר נעלה הרי הוא כביכול במקום שיש שם יותר התגלות, לפי שככל שהגשמיות מתפשט כך יש שם מיעוט ההתגלות, ומפני שמקום היסורים הוא ממקום שאין שם התפשטות הגשמיות, הרי שיש שם יותר התגלות [וראה עוד בדיבור הבא].

וז"ש 'אשרי הגבר אשר תיסרנו י"ה וגו' ולכן אמרו רז"ל

הודאה להשי"ת שיש תאבון לאכילה

על הרבי ר' זושא מספרים שכאשר לא היה לו מה לאכול והיה מרגיש רעבון, היה מודה להשי"ת על מה שיש לו תאבון לאכילה, כי מי שמחמת חליו אינו יכול לאכול, הרי שיש לו להוציא הרבה הוצאות על זה, והיו נוסעים לשם כך לעיירות המרפא, ולכן היה רוקד, ב"ה שיש לי תאבון לאכול.

[בצוואתו של הרבי ר' בער המגיד ממעזריטש זי"ע כתב לבנו רבי אברהם המלאך זי"ע שיתדבק בתורתו של ר' שניאור זלמן בעל התניא זי"ע, כי כל דבריו הם ברוח"ק, וילמד מענותנותו של הרבי ר' זושא זי"ע].

שמחה שיכולים להתענות לפני השי"ת

איתא (עי' יסוד ושורש העבודה ליו"ב, ובסידור כתר נהורא) שביום הקדוש אם האדם מרגיש חולשה מחמת חיסרון חלבו ודמו מפני התענית, ישמח האדם במה שהוא יכול לשפוך את דמו לפני השי"ת, וכאשר חושבים ומעמיקים במחשבה זו חולפת החולשה והשמחה תופסת את מקומה, ויה"ר שנזכה להתפלל כראוי ביום הקדוש.

ג. ההתרחקות כפי ריחוק העולמות

וז"ש 'אשרי הגבר אשר תיסרנו י"ה וגו'. כי כאמור לעיל אותיות י"ה מאיר בעלמא דאתכסיא, ואותיות ו"ה מאיר בעלמא דאתגליא, והיסורים באים על האדם מעלמא דאתכסיא, והעלמא דאתכסיא הרי הוא כביכול יותר קרוב להשי"ת, שכפי מה שיורד ההשפעות כפי כן הוא יותר מתרחק, והיינו כשיורד השפעה מאצילות לבריאה, ומשם ליצירה ועשיה, אזי באצילות יש התקשרות עצומה להשי"ת שהוא המאציל העליון לאצילות, ומאצילות הוא מאיר לבריאה, ושם יש כבר התרחקות, וכאשר הוא מאיר מבריאה ליצירה, יש כבר יותר התרחקות, ומשם הוא מאיר לעשיה, ושם הוא יורד הרבה.

באמת לכל אחד יש שייכות לאצילות

ובמקום אחר מבאר התניא, שגם מי שיש לו נשמה מעולם העשיה, שהוא רחוק

כי השמחים ניסורים עליהם הכתוב אומר 'ואוהביו כצאת השמש בגבורתו'⁷, כי השמחה היא מאהבתו קרבת ה'

עד מאוד, אעפ"כ יש לו גם כן שייכות לאצילות, לפי שחיות העשיה בא מיצירה, ויצירה מקבל מבריאה, והבריאה מקבל מאצילות, הרי שגם לעשיה יש שיכות עם אצילות, לפי שכל ההשפעה יורדת מאצילות. וזהו 'אשרי הגבר אשר תיסרנו י"ה', שהוא מקבל יסורים מעולם דאתכסיא, ושם יש יותר קירבה אל השי"ת, ועל ידי כן מתקרב האדם אל השי"ת.

קבלת יסורים באהבה לטובה

וכבר אמר זקני הרבי ר' ארון לייב זי"ע: יסורים, מי שמקבלם באהבה, הרי הם [-היסורים] מנשקים המזוזה וממשיכים בדרכם, אבל אם לא הרי הם מתפשטים לאורך ולרוחב הלילה, והענין הוא שכאשר האדם מאמין שהשי"ת שלח את היסורים אליו, הרי שהאדם בא על ידם לתכלית שלשמו הם נשלחו אליו מהשי"ת, ויוצא בזה טובה גדולה, ולאחר מכן מתגלה הרצון העליון איך הוא לטובה.

ודברי התניא הללו מיועדים לכל אחד בעולם, שזהו דרכו של האדם בעולמו, שעל ידי כן יבוא לכל הטוב.

דברי רש"י שיש לזכור בעל פה

ועל פי זה ביארתי דברי רש"י על הפסוק (דברים יח, יג) 'תמים תהיה עם ה' אלקיך' - שזקני הקן היה אומר שכל אחד מישראל צריך לידע דברי רש"י אלו בעל פה - "התהלך עמו בתמימות, ותצפה לו, ואל תחקור אחר העתידות, וכל מה שיבוא עליך קבל בתמימות, ואז תהיה עמו ולחלקו", יש מי שיודע את כל הש"ס בעל פה, אמנם מי דיוודע רש"י זה בעל פה הרי זה חכמה גדולה, "כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות", הכוונה גם כשבא על האדם יסורים מעלמא דאתכסיא, כל מה שהשי"ת נתן לאדם ידע שהוא לטובה, ואז באים לידי רצון השי"ת "ואז תהיה עמו ולחלקו", שמתגלה הטובות שרצה השי"ת לעשות עמו על ידי כך.

ד. מטה הצדיקים - מטה משה רבינו ע"ה

זקני הקן היה מהלך עם מטה פשוט, ובראש המקל היה עצם ובו נקבים וכתוכו היה בשמים, וכאשר עבר את הגבול, לא ידעו הגויים מהו מקל זה, והיו אומרים זה לזה

יותר מכל חיי העוה"ז, כדכתיב 'כי טוב חסדך מחיים וגו' וקרבת ה' היא ביתר שאת ומעלה לאין קץ בעלמא דאתכסיא, כי שם חביון עוזו ויושב בסתר עליון, ועל בן זוכה לצאת השמש בגבורתו לעתיד לבוא, שהיא יציאת חמה מנרתיקה שהיא מכוסה בו בעוה"ז ולעתיד תתגלה מכסויה, דהיינו שאז יתגלה עלמא דאתכסיא ויזרח ויאיר בגילוי רב ועצום לכל החוסים בו בעוה"ז ומסתופפים בצלו

שזהו מטתו של משה רבינו, ונתנו לו לעבור הגבול, השי"ת נתן להם במחשבתם שיאמרו כך כדי שיתנו לו לעבור את הגבול.

אצל מטתו של הרבי ר' מרדכי'לע היה עובדא, שלאחר הסתלקותו לקח אחד מבניו ללא גורל, והלך הבן לאומן מומחה בקאלאמיי, וביקש שיעשו לו מטת מדויק כמו מטתו של הרבי ר' מרדכי'לע ושלחו לאחיו, ועשו שם בבית המלאכה י"ב מקלות עד שיצא מקל אחד מדויק כמטתו של הרבי ר' מרדכי'לע, ושלחו לאחיו שעלה עברו המטה בגורל, ואותו אח נטל את המטה ואחזו כמה רגעים בידו, ותיכף אמר: אין זה מטתו של אבי הק'.

ובאמת היו כמה עניינים וסודות בענין המטה של משה, כמו שכתוב (שמות ד, יז) 'ואת המטה הזה תקח בידך אשר תעשה בו את האותות'.

ה. לבקש עבור כלל ישראל לרחמים וחסדים

כי השמחים ביסורים וכו'. אמנם צריך לדעת שכל זה הוא במה שנוגע לאדם בעצמו, וזהו דרכו של עובד ה', אך כאשר מבקשים עבור הכלל ישראל, יש לבקש שיהיה השפעות גדולות וטובות נגלות, וכמו שהיה מברך זקה"ק: "השי"ת יקשר אותנו לשורש הקדושה, לשורש הרחמים, לשורש החסדים טובים, ויתן לנו מחילה בתסד ומחילה ברחמים, ולא על ידי יסורים והלאים רעים".

צל החכמה' שהוא כחינת 'צל' ולא 'אורה' וטובה נראים וד"ל.

ו. הרוחניות אינו תופס מקום כלל

ומסתופפים בצלו צל החכמה. כי באמת הרוחניות אינו תופס מקום, ומצינו שהיו צדיקים וחסידים שהיו צועקים כמה ענינים בעת התפילה, לפעמים היו אומרים: "רבנו של עולם איך גיי אום פאר דיר", כי כאשר האדם בטל בביטול גמור אפשר לזכות להרגיש ב'משהו' את השי"ת, ולא בפעם אחת, אלא על ידי כמה וכמה פעמים, וכמו שאיתא מהרבי רבי אלימלך זי"ע (נעם אלימלך פר' וישלח): "וכבר אמר אנא השם ונשמע קולו פירוש שזמן ארוך צריך האדם לצעוק אנא השם עזרני שאזכה לעבודך באמת, ואז ונשמע קולו, אבל לא בימים מועטים", וכך אמר הרבי רבי אלימלך זי"ע, שתלמידיו הקדושים היו הרה"ק הרבי מלובלין זי"ע והרה"ק מראפשיץ זי"ע והרה"ק המאור ושמשי זי"ע והרה"ק ר' מענדלע מרימינוב זי"ע, וכבר בדורו אמר הרבי רבי אלימלך זי"ע שזמן ארוך צריך האדם לצעוק אנא השם עזרני שאזכה לעבודך באמת, אבל לא בימים מועטים.

צריך הרבה לצעוק לזכות לעבוד את ה'

והנה כאשר האדם מתבונן בעצמו יראה איך הוא רחוק מתכלית העבודה השל ימה, כי גם אדם פשוט מבקש קצת כבוד, ואין האדם מרגיש בעצמו את הדבר, וכאשר אחד אומר עליו איזה שבח אזי אם אינו מסתלק משם תיכף הרי שיש חסרון בדבר, ואם אחד אומר לו איזה חסרון, יש לו להודות על כך כמה פעמים, ואם אין עושים כן סימן הוא שעדיין לא הגיע לשלימות עבודתו, ואין די בדיעה זו לחוד, אלא יש לנהוג כן למועשה, וכבר הזהירו אותנו חז"ל (נדה ה'): לאמר: "אפילו כל העולם אומרים לך צדיק, הוי בעיניך כרשע", וכבר אמרתי לבאר (עי' לעיל פרק א) מהו "הוי בעיניך כרשע", שירגיש צער באמירה זו גופא שאומרים עליו שהוא צדיק, כאילו אמרו עליו שהוא רשע גמור, וזהו "הוי בעיניך" – כ[אילו אומרים לך שאתה] רשע, ועל כן צריכים אכן הרבה לצעוק להשי"ת לזכות להיות עובד ה' כראוי.

וכל זמן שהאדם אהב מעט כבוד ומפחד מפני הבזיונות עדיין לא הגיע לתכלית העבודה, וזהו עבודת חיים, שיש לעבוד על זה בכל ימי חי האדם עלי אדמות, לשבר את עצמו.

זכות הגליון נתנדב לע"נ

רביה"ק רבי ניסן חיים

בן רביה"ק ר' אליעזר זאב זיע"א
היא"צ חל ביום ערש"ק י"ט כסלו
ולע"נ

הרבנית שפרה ע"ה

בת הרדה"ק ר' חיים מרדכי זצוק"ל
מחברתה הטחורה של רבינו הקודה"ט זיע"א
היא"צ חל ביום ג' מקץ כ"ג כסלו
הונצח ע"י נכדם המו"ל

ויה"ר שזכות רבינו הקודה"ט וזכות הפצת תורתו יגן עליו
באלף המנון, ויתברך משמיי מעל ברוב ברכות עד בלי די,
ויחווה רב תענוג ונחת מכל יוצ"ח, וכט"ס